

tel. Csak a madár madár. Öt-hat év múlva hegyes kis ádámcsutkája, bozontos hónalj-szőrzete és akkora szerszáma lesz, mint a kutya istennek. Megnézte, hol csobbanok a vízbe, megvárta, hogy a felszínre jöjjenek, aztán sarkon fordult. Rejszolás a neve. Ahonnan én kijönni szeretnék, oda a bátyám bemenni akar. Ne legyünk túl sokan. Újra tudni lehetett, mi fog történni a következő pillanatban. Visszaült a kőrisfa pörkölttel telecsöpögtetett árnyékába. Szeretet a neve.

Czilczer Olga

GYEREKRAJZ

Egy szétáztatott felhő az eget szappanozza már reggel óta hiába. Sőt. Ez a rózsaszínbe olvadó lila egyre terjed. Hatalmasan terül a panel kockáira s a köztük közlekedőkre, úgy mint a fákra alig emlékeztető oszlopokra, nagynövésű gyerekekre, akik jobban megnézve helyben járnak.

Ott száll a madár is. Szárnya üres levélboríték. Persze, nem várható válasz a címzettől, és személyes találkozásra sincs jóformán semmi esély, hisz, ha a távolság csekély is, gyalogosan aligha legyőzhető. A közúti járatok pedig takarékoságból törölve.

A tetők erdejében egy síkba préselt óriás léggömb kószál egyedül. Tán épp a feladó leheletétől kerekedett ki ennyire, aki a szavakkal adós maradt. De a kör vonala nem ér össze. Látszik a rés. Semmi szó. Ömlik a szín késő estig.

NEM ITT

Harisnyanadrágok, ketten megindulnak. Kész akrobatika! Az, amelyik lábtól függött a kötélén, persze kézen. Próbálnám meg én! Nincs két egyforma szín a vetés fű-zöld (sima-fordított) mintázatán, hol a sűrűben nekibuzdul egy szárnyait csak ritkán használó rovar.

Aki a helyén marad, csak a szél lengeti. Anyamadár tanítja szállni fiókáit. Én melyik lehetnék? A barna? A zöld? Száradásban kivilágosul. Rossz minőségű festéktől-e, mo-

sástól-e, az árnyalatok hasonulnak. Jobban megnézve azonban csúnya foltok árulkodnak az eredetről.

Csupasz lábak. Csípőtől lefelé a semmit kaszálják. Valahol távolabb.

SZABAD ÓRA

Kimostam, kivasaltam. Senki sem vádolhat restséggel. Kiteszem az órát. 10-ig akár a lábamat is lógathatom.

Egy kislány kéredzkedik ölembe, fonjam be a haját, kössek bele pántlikát. A pántlika a várost kettészelő folyó. Süt a nap vagy ezer ágra, gyertünk, mártózzunk meg! Ússzunk ki a partra, röptessünk katicabogarat! Egy elszáll, vagy inkább a mutatók veszik szárnyukra. A másik az istennek se mozdul. Arcomon pattanás. A kislányból lett bakfis villanásnyi ezüstgyíkkal a csuklóján, mely mint egy hullám, a túlsó parttól integet. Alighanem a kanyarban tűnik el.

Egy karcapásnyi víz nem sok, a folyóból annyi sem marad. A fiókok egyikében? Az őrizendő, a kidobásra váró lom alatt? Perceim fogytán már csak a karkötőt keresem.

Finy Petra

RESURRECTIO

Párnából álmokat szippantani,
Levegőt levegőnek nézni,
Napnak a szemébe bámulni,
Jó mélyen a szemébe,
Hogy zavarában elpiruljon,
És alkonyt hozzon végre,
Mert ez a világosság elviselhetetlen

Csak vajba döfni kést,
És semmi másba, és semmi másba

Halottainkkal gyakran beszélgetni,
És ölelésüktől sem menekülni,
A sírkövek üzeneteit jól elolvasni,
Majd a felhőkbe vézni őket,
Virágbimbót csukva hagyni,
Nem kíváncsiskodni a tavasz felől,
Ha akar, egyszer úgylis eljön,
És akkor már nem lesz több kifogás,
Örülni kell az életnek

Harapófogóval csak szöveget tépni,
És semmi mást, és semmi mást

A szélnek kinyitni szívünket,
Hadd seperje ki belőle az átkokat,
Még azokat is, melyeket
Vérrel festenénk fel a falra,
Fához úgy lapulni, hogy kezünk is
Gyökeret eressen,
Ugyanabba a folyóba kétszer lépni,
Hogy tiszta legyen a léptünk,
És még tisztább a fejünk,
Szivárványba belekapaszkodni,
Mínta anyánk keze lenne

Vagonokban csak biciklit szállítani,
És semmi mást, és semmi mást

Levélsuttogáskor fület hegyezni,
És hallgatni a nedvek meséit,
Szomorú mesék ezek,
Ne szégyelljünk sírni rajtuk,
Homokszemekre festeni képeket,
Ezek a képek vidámak,
És könnyörtelenül könnyűiek,
A könyvekből kitörölni a betűket,
A nyelvekről lemosni a szavakat,
Azokat is, melyeket unokáinknak őriztünk,
Hogy legyen mivel harcolniuk,
Villával emlékekbe szűrni,
És ráérősen elmajszolni azokat

Kemencébe csak kenyeret tenni,
És semmi mást, és semmi mást

Lelkeket néha összecserélni,
És úgy járni-kelni pár napig,
Fiókáktól tanulni önzést,
Patkányoktól a túlélést,
Ami túl van a halálon is,
Fellázadni azok ellen,
Akik reményeket végeztetnek ki,
Az öregeket elringatni,
És fogatlan szájukba emlőt rakni,
A kisdedeket nem tenni koporsóba,
Mert azok örökké élnek,
Angyaloknak fészket rakni,
Ördögöknek farkát meghúzni,
Varázslók tükreiben nézelődni,
Aztán észrevenni önmagunkat

Gázcsapot csak főzéshez kinyitni,
És semmi máshoz, és semmi máshoz

Hajat soha nem borotválni,
Hagyni, hogy az Üveghegyen túlra nőjön,
Bádogkanalat elhajítani,
Bele az Óperenciás-tengerbe,
A bádogtányért melléje dobni,
Rabruhából szőnyeget szőni,
És azzal repülni a dzsinnek földjére,
Tetoválásra táltos paraszát borítani,
Így égesse ki a fájdalmakat,
Botló lábra griff-karmot növesztetni,
Hogy soha ne szédüljünk meg,
Gyenge kézbe sárkányok erejét adni,
Csontos vállra óriások izmát tapasztani,
Majd jól kihúzni magunkat,
Hamubőrrre varázsalma pirosát lehelni,
Üres lelket Szezám kincseivel tömni meg,
Hideg szívünkbe pedig Főnix tüzét lobbantani

És mindent elfelejteni,
És semmit sem felejtetni.

Szuly Gyula

VÁRAKOZÁS

I

Kit céltalan célállomás
vár, ha ugyan igazán várja,
máris hiába reméli,
hogy útja során szertefoszlik
a ködbe burkolt cél homálya,
s felbukkan a valódi cél,
vagy majd a mozdonyvezető
megmondja, hogy miféle jel
rajzolódik elé a gőzre,
vagy felszólal a sínigazgató
egyik végtelen állomáson,
hogy égtájat kellett cserélni,
egy téveset másikra váltson,
és ahol megállt a vonat
„Semmin” – Semmi-alsó megálló,
most nem áll ott vonatra váró
vasúti tiszt egyenruhában,
hogy a vonatnak szalutáljon,
és ha valahol még valóban
van efféle, se szalutál már
minden utasnak jót kívánva.
Ha ez a vonat oda menne,
ahol ő még teszi a tisztét,
akkor ő elfordulna onnan,
nehogy még bármit is kívánjon,
nehogy már a hőn óhajtott
célba érkező utas
még forrón tartott ölelésre
táruló karokat találjon.

Azon a fapadon utazgatva
edződtem meg várakozásra,
rögös utak utasa lettem,
s amikor várakozni láttak
rossz levegőjű várótermek
és út előtt álló útitársak,
megéreztek, hogy tudok várni,
jöhet ide mégis akármi,
ez idehívja óhajával
azt is, amiről hír, hogy elment.

Olykor megszüntetett megállók
odaszokott embere voltam,
nem várva semmit, ami jöjjön,
már csak arra, hogy ami ott van
régóta vesztegelve helyben,
levegőt ront és a kilátást
is elvette, onnan tovább
zökkenve már mégiscsak menjen.

II

Vágányok mellett ácsorogva
tudni kell valamire várni,
még jöhet ide, ha még nem is látni,
kósza jármű szállást keresve,
akármeddig csak elvihetne
embert, akit boldogtalanság
nyűgöz le, és élőhalottan,
keseredetten álldogál ott,
mint akit már a kishitűség
sem enged elmozdulni onnan.

Nyakunkon a téli menetrend!
Lesznek hát új csatlakozások,
jöhet ide valami még,
amire évek óta várok.
Mentesítő vonat robog be,
aztán mégse mentesít senkit?
Vagy csak engem nem mentesíthet,
mindenki mást valahogy elvitt,
végül olyan embert hagyott itt,
aki talán maga se tudja,
hogy „barlang- és alagútvasútra”
vár, azon még most is a régi
döbbenetes tündérvilággal
szeretne újból szembesülni.

Még jön valami, mert várni tudtam,
megszüntetés előtti járat
vagy már egy utolsó utáni
– éreztem, nem hiába várat –
tudnia kell, hogy én még várom,
jön az a kis „kávédaráló”
még a keskeny nyomtávú sávon,
s mégis otthon ér a karácsony.

Pedig nem úgy irányították,
hanem hogy lomraktárba menjen,
de felszólt a sínigazgató,
ki eltájtoltatott egyszer engem,
hogymost javít; megint csak átvált,
de a célállomás helyét
most se térképeken keressem,
sínek között kell megtalálni,
mi az, ami oda vezet,
hol ő lámpát forgatva áll,
a fontos csomópont helyén
engem már ez a fény vezessen.

Szilágyi Júlia

NYELV – RÍTUS – EMLÉKEZÉS

az 1976-os *Korunk*-évkönyvben

A jelen szakadatlanul kisajátítja a múltat. Minden ünnep, jubileum, évforduló, megemlékezés, felidézés a maga szertartásaival hagyományt értelmez. Bizonyos értelemben hagyományt teremt. Egymást követő jelenek támasztanak fel egymásnak nemritkán ellentmondó múltakat. Minden jelen a saját céljainak rendeli alá a múltat, a saját eszközeivel veszi birtokába. Helyreállítja és felmutatja a folytonosságot, vagy ha éppen szükségesnek mutatkozik, aktuális folyamatok igénye szerint módosít rajta, szakít vele, vagy más pályára irányítja. Az utód elődöt választ, előzményeket emel ki vagy hallgat el, válogat az elődök és előzmények között, kiválasztja a történelmi készletből a neki éppen akkor és ott megfelelőt, illetve kiiktatja, megszünteti, elhallgatja, kizárja a felidezésből azokat az elemeket, amelyek nem szolgálnak a kor – vagy valamely csoport – ideológiai konstrukcióit, kilógnak az éppen uralkodó eszmei keretből. A *Korunk* történetének eddigi szakaszait értelmező szándékok és konklúziók is ilyen és ehhez hasonló tapasztalatokat kínálnak. A 15+50 éves *Korunk*-történet mozzanatainak felidezésében még az sem elhanyagolandó, hogy éppen ki emlékezik és mikor. Másképp néz vissza és másra figyel az így vagy úgy elkötelezett kortárs, akit személyes emlékek fűznek múltbeli eseményekhez és szereplőikhez, nem utolsósorban pedig saját múltjához, és akit elfogultság és tárgyilagosság valamilyen aránya korlátoz vagy inspirál, meg az a mód, ahogyan a saját életét és elveit elhelyezi a ma és a tegnap között, s öngazolás és/vagy kritikai önvizsgálat igen eltérő intenzitásával. A kortárs mentális készletében a személyes múlt találkozik a közös múlttal. Ezért olykor nehéz megállapítani, hogy voltaképp mennyire tanú a tanú. Megint másképp tekint vissza és mást hív elő a múltból a többé-kevésbé gyanútlan kutató, aki sejti vagy sem, hogy objektivitásra törekvő buzgalmában legendát éltet vagy rombol, olykor érzelmeket – és ami fő! – tekin-